# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 92.** *Mercurĭ, Joi 25 Aprilie (7 Maiu)* **1885.**


**Braşovŭ, 24 Aprilie (6 Maiu) 1885.**

Conflictulŭ dintre Anglia şi Rusia se află de presentŭ într'unŭ nou stadiu alŭ negoţiărilorŭ. Cabinetulŭ englesŭ a renunţatŭ la pretensiunea sa primitivă d'a se trage la rĕspundere generalulŭ Komarov şi se mulţumesce cu-o cercetare despre aceea, dacă bine seu rĕu a fostŭ interpretată de-o parte şi de altă convenţiunea dela 17 Martie a. c. privitóre la regularea graniţei afgane. Se anunţă că Anglia şi Rusia s'ar fi şi învoitŭ a alege pe regele Danimercei de arbitru în cestiunea de litigiu dintre ambele state.

Marea întrebare a momentului este, că óre nouele negoţiărĭ au de scopŭ numai amânarea isbucnirei rĕsboiului spre a căştiga timpŭ de pregătire, orĭ că ţintescŭ la susţinerea păcii şi împăcarea diferenţelorŭ dintre Anglia şi Rusia? Părerea generală, ce se manitestă în privinţa acésta în pressa europénă, este, că rĕsboiulŭ se va amâna póte încă pe unŭ timpŭ órecare dar nu se va puté delătură. Şi care sĕ fie óre causele acestei amânărĭ?

Ḑilele aceste s'a rĕspânditŭ scirea din Constantinopolŭ, că cabinetulŭ din Viena ar fi făcutŭ cunoscutŭ înaltei Porţĭ, că are de cugetŭ a cere esecutarea acelei clausule din tractatulŭ dela Berlinŭ, prin care i se dă voiă Austro-Ungariei de a'şĭ înaintá garnisónele până la Mitroviţa, spre asigurarea provinciilorŭ ocupate, Bosnia şi Herţegovina în casulŭ unui răscoiu anglo-rusescŭ.

Demersurĭ de felulŭ acesta ale cabinetului din Viena vorŭ fi deşteptatŭ negreşitŭ temerĭ şi neîncredere la Petersburg şi vorŭ fi contribuitŭ la aceea, ca guvernulŭ rusescŭ să se arate mai conciliantŭ în nota sa din nuoŭ adresată guvernului britanicŭ.

Ruşii se sêmtŭ fórte neodihniţĭ, deşi nu o arată pe faţă, din causa politicei ce-o urmăresce Austria în peninsula balcanică. Nu de multŭ unŭ organŭ din Grecia, combătêndŭ înclinarea guvernulu elenicŭ spre Austria, acusă pe acésta, că sémĕnă intrigă şi értă între popórele peninsulei balcanice şi apoi totŭ ea, Austria, promite ajutorŭ şi protecţiune fiecăruia din statele peninsulei în parte, vrêndŭ a'lŭ trage astfelŭ în sfera politicei sale.

Este naturalŭ că Ruşii nu vorŭ sĕ scie de estinderea Austriei până la Salonicŭ. Demonstraţiunile din Petersburg a cărorŭ centru era ḑilele trecute fostulŭ ministru sêrbescŭ Risticĭ sunt o viuă dovadă pentru acésta. Orĭ cum sĕ fi fostŭ dar înţelegerea dela Skiernevice ea n'a pututŭ delătură neîncrederea ce-o are guvernulŭ rusescŭ în politica orientală a Austro-Ungariei.

Nu mai puţină neîncredere au Englesii în politica orientală germano-austriăcă şi agenţii lorŭ din Orientŭ o spunŭ pe faţă, că planulŭ cancelarului germanŭ ar fi d'a împinge pe Austria totŭ mai multŭ spre sudŭ, pentru ca luându-i odată provinciele germane, sĕ se pótă constituí sub sceptrulŭ dinastiei habsburgice unŭ nou imperiu alŭ Orientului.

Dacă dér atâtŭ Anglia, câtŭ şi Rusia au însă acum altă córdă şi se arată mai conciliante una faţă cu altă, ele au destule motive, afară de motivulŭ celŭ mai naturalŭ, că póte vorŭ sĕ mai câştige timpŭ de pregătire.

Tocmai în acésta privinţă însĕ amŭ crede, că Rusia trebue sĕ dovedéscă o grăbire a rĕsboiului cu Anglia, ca sĕ nu-i lase timpŭ de a se pregătí şi d'aşĭ căştigá póte şi vr'o putere continentală ca aliată.

Şi fiindcă acésta este o părere esprimată mai de tóte ḑiarele marĭ continentale, trebue sĕ ajungemŭ la conclusiunea, că dacă Rusia a schimbatŭ tonulŭ şi a devenitŭ mai conciliantă, causa este a se căutá în situaţiunea Orientului europénă şi în temerile celorŭ din Petersburg ca nu cumva, luptându-se ei cu Anglia pentru Afganistanŭ, Austria cu ajutorulŭ lui Bismarck sĕ ocupe totŭ têrêmulŭ în peninsula balcanică.

—o—

### Conflictulŭ anglo-rusŭ.

Cu privire la conflictulŭ dintre Rusia şi dintre Anglia în Asia centrală observămŭ, că încă totŭ nu este peste putinţă, ca acestŭ conflictŭ sĕ se resolveze într'unŭ modŭ pacinicŭ, cu atâta mai vêrtosŭ, că guvernulŭ englesŭ, faţă cu concesiunile ce le cerŭ Ruşii, face mai puţine pretenţiunĭ, decum fácea acum câteva ḑile. Se asigură din Petersburg, că faţă cu pretensiunile actuale ale cabinetului englesŭ nicĭ guvernulŭ rusescŭ nu se póte arătá cu totulŭ respingĕtorŭ, de témă ca sĕ nu-lŭ privéscă lumea ca provocătorŭ. Imbunătăţirea situaţiunii se ilustréză şi prin aceea, că astăḑĭ se vorbesce prin cercurile diplomatice, că mai multe cabinete îşĭ dau marĭ silinţe, spre a aduce o înţelegere între Rusia şi între Anglia.

Corespondentulŭ din Viena alŭ lui »Times« aduce părerea unui mare diplomatŭ rusescŭ despre conflictulŭ actualŭ, care se esprimă cam în următorulŭ modŭ:

Rusia n'a doritŭ rĕsboiulŭ nicĭodată, dar Gladstone şi partisanii lui l'au doritŭ întotdéuna. Greşelile cabinetului liberalŭ în politica esterióră, dară mai cu sémă ruşinea, că a părăsitŭ pe generalulŭ Gordon în Chartum, facŭ aprópe sigurŭ, ca cabinetulŭ actualŭ sĕ caḑă la alegerile viitóre. Pentru ca sĕ-şĭ câştige Gladstone din nou popularitate, a începutŭ cértă cu Rusia. Dar vĕḑêndŭ că acésta nu-i aduce unŭ triumfŭ diplomaticŭ, a venitŭ în mare perplesitate. Cestiunea hotarĕlorŭ era regulată şi avea numai trebuinţă de a fi ratificată în tótă forma, dar apoi în locŭ de a ratifica regularea făcută, aduce regularea Cuşcului pe tapetŭ. Ţarulŭ a făcutŭ totŭ posibilulŭ prin ministrulŭ Giers, ca acéstă afacere sĕ nu capete o însemnătate atâta de mare, Nicĭ unŭ suveranŭ n'ar fi pututŭ face mai multŭ. Gladstone stă morţişŭ pe lângă aceea, că căpitanulŭ Yate sĕ aibă mai mare însemnătate, decâtŭ generalulŭ Comarov şi alţĭ ofiţerĭ rusescĭ. Generalulŭ Lumsden n'a fostŭ de faţă şi informaţiunile ce le-a câştigatŭ suntŭ luate din isvorŭ afganŭ; şi pentru ce acelea sĕ aibă mai mare valóre decâtŭ mărturiile oficerilorŭ rusescĭ? Póte că lordulŭ Dufferin a avutŭ mare influinţă asupra lui Gladstone. Lucrulŭ celŭ mai bunŭ ar fi, ca rechemându-se Comarov sĕ se recheme şi Lumsden şi sĕ priméscă ministrulŭ preşedinte Gladstone asigurarea dată din partea Rusiei. Dacă va isbucni rĕsboiulŭ celŭ mai mare alŭ secolului acestuia, atuncĭ nu va purta nimenea altulŭ vina, decâtŭ Gladstone, care a datŭ mai mare creḑĕmêntŭ cuvintelorŭ căpitanului Yate, decâtŭ cuvintelorŭ generalului Comarov.

O telegramă din Petersburg comunică, că părerile asupra situaţiunii suntŭ divisate. Suntŭ unii, carĭ îşĭ esprimă îngrijirea, că Anglia caută numai unŭ nou pretextŭ, ca sĕ amêne afacerea până ce se înarméză şi ocupă punctele importante strategice; atuncĭ apoi va fi silită Rusia sĕ rĕscumpere scumpŭ ceea ce acum ar puté dobêndi fără mare jertfă.

—o—

### Dela dieta ungară din Budapesta.

*Discuţiunea asupra interpelaţiunilorŭ domnilorŭ deputaţĭ românĭ naţionalĭ V. Babeşŭ şi P. Truţa.*

(Urmare).

**V. Babeşŭ**: On. Cameră! Onorabilulŭ d. prim-ministru, în rĕspunsulŭ sĕu, décă bine l'am priceputŭ, una a recunoscutŭ şi mărturisitŭ sinceraminte pe faţă, aceea adecă, că conspiraţiune n'a descoperitŭ la naţionalităţĭ decâtŭ **numai una**, şi aceea precum scimŭ, constătătóre numai dintr'unŭ individŭ.

**Col. Tisza**, ministrulŭ-preşedinte: Acésta n'am ḑisŭ

**V. Babeşŭ**: Scimŭ persóna; cunóscemŭ casulŭ de care se lucră. A trecutŭ prin judecata tribunalelorŭ. Eu respectŭ sentinţele judecătorescĭ. De ar face şi alţii totŭ asemenea, aicĭ în cameră şi colo afară! De n'ar critisá alţii judecăţile juraţilorŭ şi ale tribunalelorŭ! Mĕ închinŭ înaintea sentinţelorŭ judecătorescĭ, totuşĭ îmĭ permitŭ a observá d-lui ministru, că în asemenea procese politice cea din urmă, cea mai finală sentinţă este la — istoria viitoriului. (O voce din stânga estremă: Ameninţă). N'a fostŭ ameninţare. Aşa credŭ, că chiar şi în acéstă on. Cameră mulţĭ suntŭ de aceia, carĭ fuseseră osândiţĭ pentru politica lorŭ şi carĭ astăḑĭ se glorifică prin ţéra întrégă.

**Car. Vadnay**: Pentru patriotismulŭ lorŭ.

**V. Babeşŭ**: Acésta este natura sentinţelorŭ politice. Insă d-lŭ ministru-preşedinte nu s'a mulţămitŭ cu aceea declaraţiune a sa, pentru carea i-aşŭ fi votatŭ cea mai intimă recunoscinţă, fiindcă a adeveritŭ cumcă conspiratorĭ n'a găsitŭ între naţionalităţĭ, ci d-lŭ ministru a mai amintitŭ — după îndatinarea sa, despre lucrărĭ, cărora li-se póte da orĭ-ce înţelesŭ voiesce cineva, a vorbitŭ despre sobolĭ şi astfelŭ de mişcărĭ, cărora n'a datŭ definiţiune. (Din partea stângă estremă: Póte sĕ aibă valóre.) Póte sĕ aibă, după plăcerea fiecărui. D-lŭ primministru chiar adinéorea enunţă, că politica sa lasă liberă mişcare naţionalităţilorŭ — între marginile legii. Eu întrebŭ: Acei sobolĭ şi acele mişcărĭ, indegetate de dênsulŭ, se află ele între marginile legilorŭ, séu afară din cadrulŭ legilorŭ?

**Ales. Körösi**: Afară din cadrulŭ legilorŭ.

**V. Babeşŭ**: Décă ele suntŭ afară din lege, cum d. ministru a pututŭ şi până acuma a nu le trage în judecată? Ce vrea d-lŭ ministru, când aicĭ le afirmă, ér afară nu le dă în mâna justiţiei? Atarĭ orĭ esistŭ, orĭ nu. Décă ele esistŭ şi suntŭ în contra legilorŭ, de ce nu le împedecă şi rĕsbună? ér décă ele nu suntŭ în contra legilorŭ, nu vatămă legile, atuncĭ d-lŭ ministru-preşedinte lucră, denunţându-le aicĭ, chiar în contraḑicere cu dechiaraţiunile sale de mai alaltăerĭ, când arunca bănuéla asupra unorŭ cetăţenĭ séu clase de cetăţenĭ, fără a aduce date, doveḑĭ contra acelora. Asta nu merge. (Ilaritate generală). Unde vomŭ ajunge, décă începemŭ a ne suspiţioná, fără nicĭ o dovadă?! D-lŭ ministru-preşedinte de 10 anĭ este la putere, ei bine, spună-ne, care scopŭ a ajunsŭ în acéstă direcţiune? De 10 anĭ totŭ auḑimŭ, că — cu atenţiune observă mişcările naţionale, dar nu ne dă sémă, că ar fi ajunsŭ vr'unŭ resultatŭ, că ar fi pedepsitŭ pe rĕsvrătitorĭ. In astfelŭ de situaţiune cu dreptŭ cuvêntŭ putemŭ sĕ ḑicemŭ, că avemŭ a face cu scorniturĭ. Ér décă cineva întrébă, că pentru ce causă se întêmplă acésta astfelŭ? D-lŭ ministru nu dă nicĭ unŭ rĕspunsŭ.

Eu directŭ am întrebatŭ acésta în punctulŭ finalŭ alŭ interpelaţiunei mele, şi fiindcă d-lŭ ministru-preşedinte n'a rĕspunsŭ, voiu rĕspunde eu. (S'auḑimŭ!) Este pentru că politica sa, politica domnitóre, are trebuinţă d'acele pretinse mişcărĭ. (Ilaritate în drépta). Da, aşa este. Eu sunt convinsŭ, că décă politica d-lui ministru-preşedinte n'ar avé trebuinţă d'acele insinuaţiunĭ, acele mişcărĭ naţionale n'ar esiste. D'aceea eu îndreptŭ întrebarea mea către d-lŭ ministru-preşedinte, ca sĕ ne spună: ce felŭ de sobolĭ şi ce felŭ de mişcărĭ înţelege şi denunţă? (Ilaritate). Admise séu nepermise prin lege? (Sgomotŭ. Strigărĭ — nu!) Eu sciu ce scopŭ, cu ce intenţiune urméză d-lŭ ministru-preşedinte. (Sĕ auḑimŭ! sĕ auḑimŭ!) Ḑice d-lŭ ministru-preşedinte, că acei sobolĭ şi acele mişcărĭ naţionale d'ocamdată se află încă pe sub pămêntŭ şi nu le póte spune. (Ilaritate). Dar d-lŭ ministru preşedinte are poliţianĭ, carĭ pĕtrundŭ şi pe sub pămêntŭ?! (Strigărĭ din drepta: are, da. Ilaritate). Apoi tocmai că are, de ce nu ne spune, că — ce felŭ suntŭ acei sobolĭ şi acele lucrărĭ? Căcĭ într'adevĕrŭ şodŭ lucru este, că de 10 anĭ nimicŭ încă nu s'a ivitŭ la lumină. (Ilaritate). Voiesce decĭ d-lŭ ministru-preşedinte a-şĭ susţiné în vecĭ suspiciunile contra unei clase de cetăţenĭ?

**Col. Tisza**, ministrulŭ preşedinte: Contra unei clase nu.

**V. Babeşŭ**: Şi apoi, de 10 anĭ încóce acei soboli de sub pămêntŭ s'au sporitŭ séu se înpuţinéză? (Ilaritete). Eu On. Cameră aşa ţinŭ, că prin astfelŭ de suspicionărĭ, rĕu facemŭ dacă credemŭ a face vr'unŭ bunŭ serviţiu ţĕrii. Décă se lucră de acte în contra legilorŭ, aci suntŭ tribunale, séu că dóră d. ministrn preşedinte nu va crede că judecătoriile vorŭ cruţa pe încălcătorii legilorŭ! Dér ca dl. ministru sĕ introducă preventive în asemenea casurĭ, nu este cu cale. Corectă ar fi procederea d-lui ministru, dacă dênsulŭ mai înainte de a strigá, va lăsa sĕ ésă sobolii cu faptele lorŭ la lumină, atuncĭ apoi sĕ-i denunţe opiniunei publice şi tribunalelorŭ; preventiva sa, generala suspicionare nu este la locŭ într'unŭ statŭ constituţionalŭ. Póte că dl. min. preşedinte, sub cele amintite de sine, înţelege astfelŭ de mişcărĭ naţionale, cari nu suntŭ tocmai în contra legii, pe carĭ totuşĭ dênsulŭ le ţine de stricăciόse, după propria sa

vedere. Pare-mi-se, că atarî vorŭ fi pe cari le-a semnalatŭ. Der nu pérdă din vedere, că asemenea procedere este arbitrariă, ér arbitriulŭ duce la absolutismŭ. Er eu ţinŭ, că absolutismulŭ şi peste totŭ unŭ guvernŭ arbitrarŭ la noi nimĕnui nu póte strică mai multŭ ca chiar naţiunei maghiare şi statului maghiarŭ! Intr'o ţéră potŭ sĕ esiste divergenţe de opiniunî, ba şi tendinţe diferite, se póte ca orî-cui în ţéră, chiar partidei dominante, sĕ nu-i convină direcţiunea vr'unei naţionalităţî, eu însĕ ţinŭ, că după dreptulŭ constituţionalŭ, păzindŭ legea, ori-care asemenea tendinţă liberă este, tocmai aşa, fiind ea a oposiţiunei, ca şi a guvernului şi a partidei sale. D'apoi că acésta proprià este libertatea constituţională. Intre marginile legii, mişcarea fie-cărei partide este liberă. Diferinţele potŭ sĕ fie relative la organisarea internă, potŭ sĕ fiă şi relative la alianţele din afară; dacă ori-care tinde a se afirmă cu observarea legilorŭ, acésta nimenî nu póte împedecă decâtŭ vătămândŭ constituţiunea. Tocmai astfelŭ suntemŭ aici în patria nóstră, cu acea causă principală ce preocupă şi absórbe şi stăruinţa d-lui ministru-preşedinte, causa naţionalităţilorŭ. Eu credŭ, şi suntŭ convinsŭ că, dacă amŭ supune judecăţii întregei lumî culte părerea mea, ea ar fi de acordŭ cu mine, că tocmai aşa de îndreptăţită este tendinţa şi stăruinţa acelora, cari dorescŭ şi lucră a conserva Ungaria conformŭ învĕţăturilorŭ Sf. Stefanŭ, ca statŭ poliglotŭ, ca şi tendinţa modernilorŭ politicî, cari lucră a o transformă în statŭ unitarŭ maghiarŭ. Şi de aceea rogŭ, On. Casă, nimenî sĕ nu greşiască a 'şî identifică direcţiunea sa naţională cu esistinţa însĕşî ţĕrii nostre comune, căcî prin acéstă identificare se subsapă unicului temeiu sigurŭ ce avemŭ ca patrioţî sub picióre. Ungaria a esistatŭ o miă de anî ca statŭ poliglotŭ. Intregŭ pĕcatulŭ naţionalităţilorŭ este, că voiescŭ a susţiné Ungaria ca statŭ poliglotŭ. Credeţi-mî că nimicŭ alta nu esistă ce ni s'ar puté sinceramente imputa. Eu recunoscŭ, că şi cealaltă tendinţă este îndreptăţită, dér fie ca cineva sĕ lucre la realisarea statului maghiarŭ unitarŭ, şi alţii sĕ pretindă susţinerea statului ungurescŭ, milenarŭ, aşa cum l'a întemeiatŭ şi destinatŭ sf. Stefanŭ, nicî una, nicî altă tendinţă sĕ n'o identifice cu esistinţa Ungariei, căcî acésta ar fi unŭ pĕcatŭ în contra esistinţei ţĕrii. Esistinţa ţĕrii trebue sĕ fiă tuturora sântă şi pe d'asupra de orice întrebare; ea nicî nu este permisŭ sĕ între în discusiunile nóstre, pe acéstă basă credŭ eu, că cei ce nu suntŭ de tendinţa şi opiniunea D-vóstră, pentru aceea nu suntŭ mai rĕi patrioţî; a-i acusă pentru patriotismulŭ lorŭ, nu este cu cale. Ungaria nime nu tinde a o subsăpă şi nimicí; aci zace gravitatea adevĕrului; d'aceea Vĕ rogŭ, sĕ nu binevoiţî a admite, că suntŭ mai bunî patrioţî cei ce voiescŭ noulŭ statŭ maghiarŭ, decâtŭ aceia carî tindŭ a conserva şi cultiva anticulŭ, milenarulŭ statŭ ungurescŭ. Étă diferinţa, care ne desparte. D-lŭ min.-preşedinte nu póte dovedi nicî că amŭ gravitá undeva în afară, nicî c'amŭ avea legăturî cu străinătatea în contra Ungariei; unŭ cuvêntŭ nu póte sĕ ne spună în acésta privinţă, şi eu décă câtuşî de puţinŭ aşŭ sci de atarî lucrurî, n'aşŭ fi avutŭ curagiulŭ d'a interpelă pe d-lŭ ministru, cum am făcutŭ. Incă una mai adaugŭ cerêndu-vĕ atenţiunea. Tare greşiţî décă credeţi, că fiindcă odinióră Maghiarii aicî în ţéră precum şi afară au conspiratŭ şi au lucratŭ necontenitŭ în contra Austriei, şi noi totŭ asemenea facemŭ în contra Ungariei. Mare deosebire. Noi nu considerămŭ Ungaria de Ţéră străină cum consideră Maghiarii pe Austria, ci o considerămŭ de patria nóstră, în contra căreia nu putemŭ sĕ conspirămŭ.

**Csernatony L.:** Daco-România.

**V. Babeşŭ:** Fiindŭ Ungaria patria nóstră, nicîodată nu vomŭ conspira în contra ei. Sĕ nu perdeţî acésta din vedere. Cunoscŭ eu bine trecutulŭ. Décă şi n'am luatŭ personalmente parte la întreprinderile secrete, dar am avutŭ amicî maghiarî, carî şi ei au lucratŭ ca şi ceilalţî patrioţî magiharî şi eu nu reprobŭ aceea, găsescŭ însĕ că nu este cu cale, când astăḑî Maghiarii susţinŭ, că pentru că Românulŭ îşî iubesce naţionalitatea şi pretinde condiţiunile, posibilitatea desvoltării aceleia, duşmanŭ este Ungariei, duşmanŭ naţiunei maghiare. Defelŭ nu este duşmanŭ, şi décă unii dintre noi dóră respingŭ cu energiă acéstă insinuaţiune, séu se espectoréză pré cu zelŭ pentru naţionalitatea lorŭ, acésta este naturalŭ, că ei iubindu-şî patria, vĕdŭ dăunósele urmărî ce produce esclusivismulŭ mrghiarŭ. Pe lângă tóte, fiţî convinşî, că nu suntŭ, nu esistŭ tendinţe în contra patriei şi legilorŭ. — Dechiaraţiunea d-lui min.-preşedinte, cumcă conspiraţiunî n'a descoperitŭ, o iau spre scire cu recunoscinţa; ba eu, pe lângă reflesiunile ce făcui, iau la cunoscinţă şi celelalte respicărî ale sale, căcî voiu avé ocasiune a discută mai specialŭ asupra cestiunei şi tocmai d'aceea nu dorescŭ acum incidentalminte o ultertóră desbatere. Vĕ repetŭ însĕ rugarea, sĕ nu daţî credĕmêntŭ afirmaţiunilorŭ, că arŭ esista acele secrete uneltirî între noi, pe carî d-lŭ ministru preşedinte a binevoitŭ a le amintî, numai ca sĕ pótă suspiciona şi ameninţa. Eu sunt convinsŭ, că décă ar scí asemenea casurî, le ar fi arĕtatŭ aicea.

**C. Tisza, min.-preşedinte:** On. Casa! am sĕ facŭ câteva fórte scurte observaţiunî. (S'audḑmŭ). Desfidŭ că aşŭ fi acusatŭ vr'o societate séu rasă pentru orîcare tendinţă antipatriotică. Am ḑisŭ şi ḑicŭ, că esistŭ singularî, carî încércă astfelŭ de tendinţe; dar n'am acusatŭ cu asemenea tendinţă vr'o naţionalitate, rasă séu clasă. (Aprobărî din drépta.) Şi décă casurile de conspiraţiune sunt atât de puţine şi rarî, este d'o parte, pentrucă însĕşî poporaţiunile, printre care începe a se propaga rĕulŭ, resistŭ şi nu se dau amăgite (Aprobărî din drépta;) ér d'altă parte, pentru că însuşî guvernulŭ se silesce a împedeca după putinţă aruncarea seminţei. (Aşa este! aşa este! din drépta). A doua — desfidŭ pe d. deputatŭ, sĕ spue décă scie: unde, când şi cum am împedecatŭ eu prin mĕsurî preventive pre cineva în patriă întru esercitiulŭ drepturilorŭ sale?

**V. Babeşiu:** Chiar în casulŭ de mai nainte.

**Ministrul-preşediute:** Aceea n'a fostŭ mĕsură preventivă, când o intenţionată şi cunoscută manifestaţiune se interḑice, esecutarea ei se opresce. Acésta nu este mĕsură de statŭ poliţienescŭ, cum îlŭ numesce d. deputatŭ, ci este — după mine, — dorinţa orî cărui guvernŭ de pretutindenî în lume. (Aprobărî din drépta.) Incă una ce amŭ a ḑice este, ca d-lŭ deputatŭ sĕ 'mî arate acelŭ statŭ, unde diferitele naţionalităţî şi rase potŭ sĕ se desvolte atâtŭ de liberŭ ca şi în Ungaria. (Aprobărî generale) Nu esistă în lume, şi când câte odată, pentru abusulŭ ce se face, cineva se vaeră, atuncî acésta o numescŭ calomniă, scornitură. (Aşa e! aşa e!)

De altmintrele — încă una ca de încheiere. Dl deputatŭ a ḑisŭ, că numai d'aceea vorbescŭ de astfelŭ de mişcărî, căcî politica mea are trebuinţă de ele, ca sĕ mĕ susţiu. Orîcând o ḑicea acésta era curiósă; dar a bănui pe d-l Orban Balás, că face ceva pentru a'mî sprijini politica, asta n'a mai făcut'o nimenî. (Ilaritate lungă sgomotósă).

**V. Babeşiu:** Numai o unică reflesiune am pentru acum. On. domnŭ primŭ-ministru rĕu mi-a interpretatŭ cuvintele când a înţelesŭ, că eu aşŭ fi vorbitŭ de politica sa personală, care ar avé trebuinţă de scornitele uneltirî naţionale. Amŭ înţelesŭ politica domnitóre la noi. (Mişcare în drépta). De aci politica domnitóre este sprijinită şi din partea oposiţiunei; eu însă sunt convinsŭ, că domnii ce o sprijinescŭ din acéstă parte nicî idee n'au, ce marî serviţie facŭ reacţiunei prin susţinerea atacurilorŭ în contra nóstră şi cum isbescŭ chiar în interesele maghiare. De altmintrelea, cum a ḑisŭ, voiu avé ocasiune a mai discuta în causă şi a dă d-lui min.-preşedinte la tóte provocările sale rĕspunsulŭ meu.

—o—

## SCIRILE ḐILEI.

Cetimŭ în »Telegrafului« din Bucurescî: »Aflămŭ cu deosebită plăcere, că celebra artistă română d-şóra Theodorini, care se află actualmente în Viena, a fostŭ obiectulŭ unei rare distincţiunî din partea Archiducesei Elisaveta de Austria, mama tinerei regine Maria Christina a Spaniei. Alteţa Sa imperială, care este una din admiratórele cele mai înfocate ale d-şórei Theodorini, aflândŭ că acéstă artistă trebue sĕ plece Joi 25 curentŭ la Barcelona (Spania) unde este angagiată pentru a dá o seriă de optŭ representaţiunî, şi sciindŭ că este favorita augustei Sale fiice Maria Christina, spre a-i da unŭ semnŭ de înaltă simpatiă i-a dăruitŭ portretulŭ sĕu încadratŭ într'o ramă fórte bogată cu o dedicaţiune autografă concepută în terminii cei mai afectuoşî. Afară de acésta i-a mai datŭ şi o scrisóre cătră regina Spaniei, prin care laudă meritele artistice şi calităţile frumóse ale iubitei artiste române.«

—0—

Comisiunea pentru revidarea socotelelorŭ bisericei sf. Treime de pe Tocile pe anulŭ 1884, alésă în persónele d-lorŭ: N. I. Gămulea, D. Popŭ, St. Belindescu, Florea Prejmereanu, Duminecă în 21 Aprilie 'şi-a predatŭ raportulŭ sĕu, aflându-le tóte în bună regulă.

—0—

Pentru ridicarea băilorŭ din România »Călimăneştî,« situate aprópe de graniţa dela Turnulŭ roşu, s'a ţinutŭ în ḑilele trecute o adunare în Bucureştî. După analisa Dr.-lui Bernath, apa dela Călimănescî conţine mai multŭ iodŭ şi puciósă decâtŭ cele mai renumite băi europene şi se speră, că din Călimăneştî se va puté face o localitate de băi de ântêiulŭ rangŭ.

—0—

Reuniunea archeologică din Deva a ţinutŭ la 29 Aprilie o şedinţă estraordinară, în care, între altele, profesorulŭ Mailand vorbi despre balada românéscă „Mănăstirea de Argeşŭ." Mailand e de părere, că în ea găsesce mitulŭ despre sóre şi lună.

—0—

Ni se scrie din Pesta: „D. Georgiu Ilea, candidatŭ de advocatŭ din comuna Indolŭ, comit. Turda-Arieşŭ, fù promovatŭ în ḑiua de 1 Maiu a. c. de cătră colegiulŭ universităţii de aci la gradulŭ academicŭ de doctorŭ în sciinţele juridice universale. Disertaţiunea sa inaugurală a tractatŭ despre obiectulŭ următorŭ: „Jurămêntulŭ în dreptulŭ procesualŭ.« Promovatulŭ este descendentulŭ unei vechî familii nobile române din fostulŭ districtŭ alŭ Cetăţii de pétră.«

Ii urămŭ o carieră fericită!

—0—

Cu ḑiua de 1 Maiu s'a trecutŭ în reservă locotenentulŭ Petru Cucu dela reg. 64 de inf. pentru infirmităţî corporale.

—0—

Ministru de comerţŭ a numitŭ pe George Nicolau din Ĕlhii raportorŭ economicŭ pentru cerculŭ de josŭ alŭ comitatului Braşovŭ.

—0—

In Viena, în Linz, în Graţŭ şi în Kindberg s'a simţitŭ în nóptea de 1 Maiu cutremurŭ de pămêntŭ. In acéstă din urmă localitate s'au causatŭ pagube multorŭ case şi o persónă a fostŭ omorîtă. In Mitterndorf şi Wartberg casele ameninţau a cădea, atâtŭ de violentŭ a fostŭ cutremurulŭ.

—o—

### Barbariă poliţienéscă.

Braşovŭ, 24 Aprilie.

Nóptea de sf. George a fostŭ de astădată o nópte de jale pentru Românii Scheienî. In meḑŭ de nópte, când ei îşî serbau vechia datină în onórea acestei sĕrbatorî, se întêmplă la Crucea Muşicoiului de pe cóstă sub Têmpa unŭ omorŭ, care schimbă veselia în întristare şi indignă pe toţî Românii, fiind că acestŭ omorŭ s'a comisŭ într'unŭ modŭ barbarŭ, fără de nicî o causă, tocmai de unŭ servitorŭ alŭ poliţiei, care e chiămatŭ sĕ îngrijéscă de siguranţa publică şi sĕ apere viaţa cetăţenilorŭ. Casulŭ s'a petrecutŭ astfelŭ:

Mai mulţî Românî jucau după obiceiulŭ vechiu la Cruce, când jitarulŭ şi unŭ poliţistŭ cu numele Biró Jozsef apucară p'unŭ băiatŭ, care avea o ramură de frunḑă verde în mână, şi începură a'lŭ strînge de gâtŭ njurându'lŭ în celŭ mai murdarŭ modŭ. La strigătele băiatului ómenii săriră în ajutorulŭ lui, spre a'lŭ scăpa din ghiarĕle poliţistului turbatŭ.

In timpulŭ acesta Vasilie Olteanu, care se scoborá dela cruce, unde aprinsese candela, trecŭ p'acolo, se împedecă şi căḑŭ. Atuncî poliţistulŭ înfuriatŭ se răpede asupra lui, scóte sabia şi tăià piciorulŭ nenorocitului Vasilie Olteanu. Acesta cerêndŭ ajutorulŭ ómenilorŭ, poliţistulŭ fù împresuratŭ de ei şi desamartŭ cu mare greutate, după ce mai tăià degetele unui tênĕrŭ şi vulnerà pe altŭ omŭ la piciorŭ. Pe când unii desarmau pe poliţistŭ, alţii căutau sĕ deştepte pe nenorocitulŭ Vasilie Olteanu cu apă, credêndŭ că e leşinatŭ, dar în urma scurgerii sângelui acesta murì după câteva minute. La strigătulŭ ómenilorŭ, că a muritŭ, poliţistulŭ o luà la fugă scăpândŭ astfelŭ de furia lorŭ, carî l'ar fi pusŭ alăturî cu nenorocitulŭ Vasilie Olteanu.

Cadavrulŭ a zăcutŭ în drumŭ dela 2 óre nóptea până erî la 4 óre, fiindŭ păzitŭ de poliţiştî, când abia veni o comisiune sĕ constateze faptulŭ.

Aḑî diminéţă, 24 Aprilie, la 8 óre, aceea-şî comisiune împreună cu doctorulŭ legistŭ a făcutŭ secţiunea mortului şi a constatatŭ, că nenorocitulŭ a fostŭ deplinŭ sănătosŭ şi de o constituţiune robustă, şi că mórtea a fostŭ causată prin perderea colosală de sânge, produsă în urma tăierii arteriei poplitee, unŭ vasŭ ce conduce fórte multŭ sânge în estremitatea de josŭ.

Lovitura trebue că a fostŭ esecutată cu o violenţă rabiată, căcî s'a constatatŭ la genunchele stângŭ pe faţa posterióră, tocmai în linia articulară, o rană de 13 cm. lungă, fiindŭ tăiată musculatura, arteriă, vênă şi nervŭ; tăiătura a pĕtrunsŭ până în articulaţiune, deschiḑêndo'o într'o dimensiune fórte mare. Rana a fostŭ absolutamente mortală şi este îndoială, că chiar intervenţiunea imediată a doctorului ar fi pututŭ scăpa pe nenorocitulŭ de mórte.

Părerea de rĕu după acestŭ nenorocitŭ este generală. A fostŭ unŭ omŭ muncitorŭ şi de-o purtare esemplară, astfelŭ că insuşî stăpânulŭ lui, Sasŭ, la care a servitŭ 16 anî, ş'a luatŭ sarcina de a'lŭ înmormênta cu cheltuiala sa.

Aflămŭ, că poliţistulŭ Biro Iozsef este fórte duşmănosŭ faţă cu Românii din Suburbii, aşa că mai de multe orî s'arŭ fi esprimatŭ, că pe toţî Românii îi va tăia ca pe nisce capete de varḑă.

Nenorocitulŭ Olteanu este o victimă a barbariei unui poliţistŭ şi a mĕsurilorŭ draconice luate pentru conservarea pădurilorŭ de cătră funcţionarii oraşului. O ramură de verdéţă în mâna unui copilŭ a pricinuitŭ mórtea unui omŭ cu totulŭ nevinovatŭ. Este tristŭ şi durerosŭ, că între poliţiştî se află ómenî atâtŭ de cruḑî şi duşmanî cetăţenilorŭ. Unde vomŭ ajunge, dacă lucrurile vorŭ merge totŭ aşa? — Vomŭ reveni asupra acestui nenorocitŭ casŭ.

—o—

### O mărturisire.

Fostulŭ redactorŭ alŭ rĕposatului „Viitorŭ" din Peşta, d-lŭ Dr. Corneliu Diaconovich, publică, în „Tribuna" din Sibiu o declaraţiune, din care credemŭ că va fi de interesŭ pentru cetitorii noştri sĕ reproducemŭ partea cea mai esenţială, care conţine o mărturisire, ce justifică pe deplinŭ atitudinea nóstră faţă cu cei ce au fostŭ înfiinţatŭ şi condusŭ aceea fóiă.

In conferenţa arangiată la 14 Martie 1884, de d. Dr. Iosifŭ Gall, acesta a declaratŭ, rĕspunḑêndŭ d-lui Csato dela Blaşiu, următórele: „Dacă programa nóstră (viitoristă) nu va fi primită din partea pressei maghiare şi a partidei liberale, după cum sperămŭ, atuncî se 'nţelege de sine, că va trebui sĕ sistămŭ încercările nóstre şi sĕ declarămŭ sincerŭ, cumcă pe acéstă basă e impossibilă orî-ce înţelegere. „D. Dr. Diaconovich împută acum d-lui Dr. Gall, că de ce sistândŭ „Viitorulŭ" n'a făcutŭ acéstă declaraţiune, ci a ḑisŭ că va susţiné mai departe principiile programei dela Budapesta." In cali-

tatea sa de membru alŭ așa numitului „comitetŭ esecutivŭ“ alŭ așa poreclitei „partide viitoriste“, d. Diaconovich se crede datorŭ a se rectifică față cu publiculŭ românŭ și „mai cu sémă față cu membrii partidei,“ spuindu-și părerea „francŭ și sincerŭ“ în modulŭ următorŭ:

In privința primirii, ce a aflat'o programa dela Budapesta la pressa maghiară, credŭ că este destulŭ a indigită la pronunciamentele diarelorŭ »Pester Lloyd« și »Nemzet«, carĭ stau mai aprópe partidei liberale și guvernului dintre tóte organele pressei din patriă. — După cum este cunoscutŭ, programa dela Budapesta conține două puncte mai însemnate, și anume: 1) extinderea legii electorale preste Transilvania și 2) respectarea legii de naționalitate. In privința punctului dintêiu »P. Ll.« a declaratŭ de locŭ la începutŭ, că acésta este unŭ »postulatŭ separatisticŭ,« ér »Nemzet« a aflatŭ de bine a documentá cu nisce articulĭ de »profundă înțelepciune,« că prin legea electorală transilvană nu Românii, ci Maghiarii suntŭ scurtațĭ în drepturile lorŭ, și așadară acestŭ postulatŭ nu este îndreptățitŭ. In privința legii de naționalitate amêndouĕ diarele au declaratŭ, că acéstă lege în faptă ar fi respectată întru tóte, și că prin urmare și acestŭ postulatŭ e nebasatŭ. — Acésta a fostŭ primirea, ce a aflat'o programa dela Budapesta la pressa maghiară și anume la diarele cele mai binevoitóre nouĕ.

La partida liberală guvernamentală comitetulŭ executivŭ a făcutŭ pașii recerutĭ pentru a propune candidațĭ românĭ guvernamentalĭ pentru cercurile de alegere cu maioritate română. Ce primire a aflatŭ comitetulŭ executivŭ aicĭ, se póte aprețiá mai bine dintr'acéea, că candidații nostri au fostŭ cu totulŭ ignorațĭ, ba chiar și deputații românĭ de până atuncĭ, carĭ erau aderențĭ ai programeĭ nóstre, fără scirea și învoirea lorŭ și a alegĕtorilorŭ lorŭ, au fostŭ delăturațĭ din cercurile lorŭ și transpușĭ în alte cercurĭ, unde se scia din capulŭ locului, că trebue sĕ rĕmână în minoritate față cu candidații opoziționalĭ. Astfelŭ a trebuitŭ sĕ facă locŭ d. Leontinŭ Simonescu în Bocșa deputatului Ladislau Tisza și sĕ cadă la Sasca, fără ca sĕ fi succesŭ intervențiunii partidei nóstre a împedecá acéstă dislocare. Numai după o luptă grea a succesŭ energiei d-lui Georgiu Szerb a rĕmâné în cerculŭ sĕu, în locŭ de a o păți ca d. Simonescu la Sasca séu Caransebeșŭ. Astfelŭ apoi deputații de programa budapestană nu numai că nu s'au înmulțitŭ, ci din contră au scădutŭ dela trei la doi, pentru că d-nii Gurban, Beleșŭ, Romanŭ și Cziple — judecândŭ după declarațiunile lorŭ proprii — nu suntŭ aderențĭ ai programei budapestane și nu au fostŭ aleșĭ pe basa acesteia. Eacă dară primirea ce a aflat'o programa nóstră la partida, căreia ne-am alăturatŭ; o primire care a născutŭ în sinulŭ conducĕtorilorŭ partidei nóstre la mai multe persóne distinse deja în luna lui Maiu a. tr. convingerea, că ruperea a tuturorŭ relațiunilorŭ cu partida liberală a devenitŭ inevitabilă.

Durere, nicĭ experiențele ce le-amŭ făcutŭ la regimŭ nu suntŭ mai îmbucurătóre. In executarea legii de naționalitate nu amŭ simțitŭ nicĭ o schimbare spre mai bine; legile din anulŭ trecutŭ au introdusŭ nouĕ dispozițiunĭ nefavoritóre drepturilorŭ de limbă și pe terenulŭ bisericii și scólei facemŭ experiențe totŭ mai triste. Astfelŭ cestiunea milei împĕrătescĭ, a gimnasiului din Caransebeșŭ și multe altele nu au progresatŭ, ci din contră catedra Clușiană pentru limba și literatura română a devenitŭ vacantă, »Iulia« a fostŭ desființată, biblioteca din Lugoșŭ confiscată, manuale de scólă, — ca d. e. »Istoria bisericéscă« a d-lui Dr. Grama, — oprite, și așa mai departe. Afară de aceste mai vedemŭ în timpulŭ mai recentŭ, cum se înscenéză în contra nóstră sub scutulŭ guvernului o nouă mișcare socială. Așa până ce de o parte statutele reuniunii dameIorŭ din Satumare, apoi cele dela »Opinca română« nu se aprobéză, de altă parte se susține și sprijinesce cu tóte mijlócele societatea de maghiarisare din Clușiu. Acésta a fostŭ primirea ce a aflat'o programa nóstră la guvernŭ.

Dacă acum d. Dr. Iosifŭ Gall, după tóte aceste triste experiențe, află că »se înțelege de sine«, cumcă rĕmâne și mai departe în sinulŭ partidei liberale, — atuncĭ își exprimă părerea sa individuală, ce nicĭ nu potŭ, dar nicĭ nu voiescŭ a i-o luá.

Eu însĕ din parte-mĭ mĕ simtŭ datorŭ, ca membru alŭ comitetului executivŭ, a declará francŭ și sincerŭ, că din primirea ce a aflat'o partida nóstră în decursulŭ anului trecutŭ la locurile competente, m'am convinsŭ pre deplinŭ, că atâtŭ opiniunei publice maghiare, câtŭ și partidei liberale și guvernului le lipsesce cu totulŭ voia și intențiunea de a ne recunósce în viața publică pe orĭ ce basă ca partidă națională, și cu atâtŭ mai puținŭ de a se apropia de noi, — că prin urmare partida nóstră, după ce se vede înșelată în speranțele, pre care s'a fostŭ basatŭ, nu mai are nicĭ o chemare și trebue sĕ-șĭ sisteze activitatea.

Și totŭ așa, precum amŭ vĕdutŭ în anulŭ trecutŭ la constituirea unei partide moderate guvernamentale, o consecență necesară a fatalei stărĭ în care ne aflămŭ și prin urmare o încercare onestă și îndreptățită, totŭ așa trebue sĕ condamnezŭ astădĭ, după primirea ce amŭ aflat'o, după esperiințele ce le-amŭ făcutŭ, o atitudine care, în contradicere cu opiniunea publică română și fără orĭce speranță de reușire, vatĕmă și mai departe solidaritatea națională, care atitudine prin urmare nu mai póte fi îndreptățită.

Noi ne-amŭ făcutŭ datorința ca ómenĭ de omeniă; și dacă dreapta nóstră frățéscă a fostŭ desconsiderată, nu noi suntemŭ responsabilĭ pentru urmărĭ.

Acésta îmĭ este convingerea, ce amŭ exprimat'o deja cu ocasiunea retragerei mele dela redacțiunea »Viitorului« în declarațiunea mea din 28 Martie a. c. Acéstă declarațiune însĕ a fost strămutată de factorii decidĕtorĭ dela fóiă, carĭ au aflatŭ de bine a publica — fără învoirea mea — o altă declarațiune subscrisă cu numele meu. Nu voiescŭ sĕ facŭ nimĕnui imputărĭ pentru acésta, ci o amintescŭ numai pentru a motiva necesitatea acestorŭ rĕndurĭ.

Facă toțĭ după cum le dictéză consciința; eu din parte'mĭ așa amŭ și făcutŭ.

*Dr. Corneliu Diaconovich.*

---

CORESPONDENȚA PART. A »GAZ. TRANS.«

**Pesta**, 2 Maiu n. 1885.

*(Deschiderea esposițiunei.)*

Domnule Redactorŭ! Astădĭ s'a serbatŭ festivitatea deschiderei esposițiunei regnicolare ungare de aicĭ. Timpulŭ a favorisatŭ destulŭ, pentru că deși diminéța a fostŭ cam înoratŭ cerulŭ, totușĭ n'a ploatŭ, ci numai ventulŭ a bătutŭ aruncândŭ pulvere în tóte părțile.

Maiestatea Sa a sositŭ aici numai eri diminéță, când membrii casei domnitóre mai toțĭ se aflau aicĭ. Mai pe tóte casele din orașŭ este arboratŭ tricolorulŭ maghiarŭ. Pre palatulŭ regalŭ din Buda nu se află nicĭ unŭ drapelŭ.

Deschiderea esposițiunei s'a făcutŭ la 12 óre din di, sub cerulŭ liberŭ, pe treptele (scările) de dinaintea pavilionului regalŭ, prin Maiestatea Sa împĕratulŭ-rege.

La deschidere au fostŭ de față mai întréga curte regală, archiducele Rudolfŭ ca protectorulŭ esposițiunei, archiducesa Stefania, archiducii Albrecht și Iosifŭ, fiicele archiducelui Iosifŭ, precum și alțĭ mulțĭ membri ai casei domnitóre. A fostŭ de față mai întregŭ corpulŭ diplomaticŭ din Viena în frunte cu nunciulŭ papalŭ Vanutelli, între acești a fostŭ și Dr. Lucius ministrulŭ prusescŭ, precum și unii consulĭ d'ai puterilorŭ, cari se aflau în capitală. Ministrii unguresci și dignitarii de statŭ maghiarŭ au fostŭ de față în frunte cu primulŭ ministru Tisza. Afară de acestia a mai fostŭ firesce aristocrația maghiară, mare parte în vestminte de gală unguresci. Generalii din locŭ încă au fostŭ de față sub conducerea comandantului br. Edelsheim. Publicŭ din provinciă și străinătate până acum este fórte puținŭ, așa încâtŭ mai nu se observă.

Actulŭ solemnŭ alŭ deschiderei a decursŭ în modulŭ următorŭ:

Când a sositŭ Maiestatea Sa pe teritoriulŭ esposițiunei, musica militară a intonatŭ imnulŭ „Gott erhalte« (Dómne ține). După ce Maiestatea Sa a intratŭ în pavilionulŭ regalŭ la învitarea ministrului de comerțŭ Széchenyi, monarchulŭ a eșitŭ afară din pavilionŭ ducêndŭ de brațŭ pe archiducesa Stefania, urmându-le ceilalțĭ membri ai casei domnitóre. Maiestatea Sa a ocupatŭ locŭ pre scările cele din susŭ de dinaintea pavilionului stândŭ în picióre. Corpulŭ diplomaticŭ era de-a stânga Maiestății Sale, ér de cealaltă parte erau demnitarii de statŭ ungurĭ, ér vis-á-vis cu pavilionulŭ regalŭ în cordonulŭ centralŭ erau aristocrații, corespondenții diarelorŭ și publiculŭ celŭ mai alesŭ. Mai îndĕrĕtŭ era o tribună mărișoră, pre care ocupau locŭ pe scaune damele din societatea mai alésă a capitalei.

Oprindu-se Maiestatea Sa pe scărĭ, archiducele Rudolf îi eși înainte și îi cetì o cuvêntare destulŭ de lungă, la care M. S. a rĕspunsŭ totŭ de pe o scrisóre cu litere marĭ, carĭ se puteu observa de departe. După cuvêntarea A. S. archiducelui Rudolfŭ și a M. S., musica militară a intonatŭ salvele de onóre îndatinate și, fiindŭ că M. S. a declaratŭ esposițiunea de deschisă, au începutŭ a se trage clopetele și s'a arboratŭ drapelulŭ maghiarŭ pe unŭ sulŭ fórte înaltŭ de bradŭ rădicatŭ înaintea pavilionului de silviculturá. Despre acestŭ drapelŭ se rĕspândise faima, că va fi fórte mare și imposantŭ, în realitate însĕ este fórte micŭ și nu i-a statŭ bine pe unŭ sulŭ așa mare de bradŭ.

In urmă ministrulŭ Tisza a adresatŭ câte-va cuvinte de mulțĕmire Maiestății Sale. După aceea M. Sa a adresatŭ câteva cuvinte cătră toțĭ representanții de frunte ai puterilorŭ străine, cari erau de față, dându-le mâna. După acésta apoi numai decâtŭ s'a începutŭ conductulŭ cătră palatulŭ de industriă principalŭ. M. S. a mersŭ în frunte pe josŭ, ducêndŭ pe A. S. Stefania de brațŭ. Afară de acestŭ pavilionŭ M. S. a mai cercetatŭ încă și unele și altele. După 1 óră ceremonia s'a terminatŭ.

Observŭ, că M. S. împreună cu AA. LL. archiducii Rudolfŭ, Albrechtŭ și Iosifŭ erau în uniforma de generalĭ de cavaleriă. Obiectele de esposițiune în partea cea mai mare încă nu sunt pe déplinŭ arangiate.

Curtea regală va rĕmâné aici numai până în 4 n. l. c.. când cu toții vorŭ pleca la Viena.

Despre obiectele de proveniință română, de altă dată. C.

---

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

**Berlin**, 6 Maiu. — Consululŭ generalŭ Nachtigall a muritŭ la 20 Aprilie, pe canoniera Moeve pe mare, în urma unei suferințe de frigurĭ intermitente.

**Orĕștia**, 6 Maiu. — Intr'o conferință bine cercetată s'a hotărîtŭ întemeiarea unei reuniunĭ de cultură maghiară (de maghiarisare. — Red.) a comitatului Huniădóra. Comitele Kocsard Kuun a deschisŭ lista de subscripțiune pentru cele 7 filiale cu 700 fl.

---

## DIVERSE.

**Losurile de 20 lei ale orașului Bucurescĭ eșite la sorțĭ la tragerea efectuată la Gotha în diua de 19 Aprilie (1 Maiu) 1885.**

1, 68, 278, 309, 469, 548, 628, 666, 688, 777 821, 931, 1062, 1122, 1132, 1266, 1392, 1478, 1609, 1616 1690, 1837, 2024, 2026, 2037, 2064, 2192, 2254, 2282, 2353, 2419, 2613, 2787, 2850, 2983, 2986, 3057, 3064, 3108, 3120, 3206, 3237, 3312, 3351, 3586, 3633, 3796, 3821, 3904, 3953, 3983, 4141, 4550, 4552, 4661, 4732, 4898, 5053, 5104, 5111, 5152, 5159, 5251, 5264, 5395, 5524, 5740, 5764, 5787, 5829, 5837, 5872, 5882. 5981, 6091, 6183, 6204, 6370, 6372, 6535, 6631, 6734, 6754, 6755, 6814, 7082, 7091, 7102, 7196, 7254, 7327, 7401, 7411, 7443.

***

**Unŭ rĕmășagŭ ciudatŭ.** — Diarele suedeze spunŭ, că patru dómne din Vexioe au făcutŭ unŭ rĕmășagŭ fórte ciudatŭ, ele s'au prinsŭ: care póte sĕ bea mai multă cafea cu lapte. Cea dintêiu n'a putută bea decâtŭ dece cescĭ de cafea, a doua s'a opritŭ la a 34 céscă, a treia a bĕutŭ cindecĭ, a patra cindecĭ și una. Prin urmare, cea d'a patra a câștigatŭ rĕmășagulŭ.

***

**NECROLOG.** — In 20 Aprilie v. soția d-lui George Aldia comerciantŭ în Satulungŭ, după o grea nascere a incetatŭ din viață în etate de 35 anĭ împreună cu nou născuta, lăsândŭ cea în mai mare jale 6 băețĭ și două fetițe. Inmormêntarea s'a făcutŭ Lunĭ în 22 Aprilie.

Fiă-i țĕrîna ușóră!

---

## BIBLIOGRAFIA.

**Trandafirĭ și viorele**, poesii poporale culese și arangiate de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, învĕțătorŭ. Broșura I. Gherla, imprimeria „Aurora« p. A. Todoranŭ, 1885. Prețulŭ 25 cr.

**Raportulŭ** societății brașovene pentru ajutorarea prisonierilorŭ, despre activitatea sa din anulŭ 1884. I. Brașovŭ, tipografia Alexi, 1885.

**Annuaire de Roumanie** (Adress-Buch) Bucarest & Districts, Guide du Commerce par Frederic Damé Anulŭ alŭ XI-lea. Tiparulŭ tipogr. Indep. Rom. Bucurescĭ Strada Clemenței Nr. 1. pe 500 pag. Prețulŭ 6 francĭ. — Acéstă carte de adresse și călĕuză a comerciului este cea mai completă și esactă din tóte câte s'au publicatŭ și nu se póte lipsi de ea nicĭ unulŭ din negustorii noștri, carĭ stau în relațiunĭ comerciale cu România. Pe lângă tóte datele posibile cu privire la autoritățile, institutele căile de comunicațiune, profesiunile ect. din România, Anuarulŭ d-lui Damé mai conține esplicărĭ cu privire la tarifurile vamale, la convențiunea comercială cu Austro-Ungaria, Dialogurĭ romăno-francese-germane, Constituțiunea Romăniei, călĕuza Bucurescilorŭ, adresele din districte, Călindarulŭ, Geografia fisică și politică a Romăniei ș. a. o mulțime de gravurĭ frumóse, între carĭ Regele și Regina, prințulŭ Ghica, generalulŭ Davila, ș. a. charta Romăniei ș. a. ș. a.

---



**Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.**

**Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu**

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Maiu st. n. 1885

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ 4% | 95.95 | Bonurĭ croato-slavone | 101.— |
| Rentă de hârtiă 5% | 90 95 | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 96 50 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 146 50 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 115.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 96.50 | Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 118 75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | —.— | Renta de hârtiă austriacă | 81.90 |
| | | Renta de arg. austr. | 82.05 |
| | | Renta de aurŭ austr. | 107 75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 107.— | Losurile din 1860 | 139.— |
| | | Acţiunile băncei austro-ungare | 851.— |
| Bonurĭ rurale ungare | 102.50 | Act. băncei de creditŭ ung. | 289.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 1C2.5o | Act. băncei de creditŭ austr. | 288.90 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 101.50 | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5 84 |
| | | Napoleon-d'orĭ | 9.83½ |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 101.50 | Mărcĭ 100 împ. germ. | 60 90 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 100 75 | Londra 10 Livres sterlinge | 124.60 |

### Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Aprilie st. v. 1885.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 85½ | — |
| Renta rom. amort. (5%) | 88 | — |
| » convert. (6%) | 87 | — |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | 31 | — |
| Credit fonc. rural (7%) | 97 | — |
| » » » (5%) | 82½ | — |
| » » urban (7%) | 94½ | — |
| » » » (6%) | 86 | — |
| » » » (5%) | 80 | — |
| Banca naţională a României | — | — |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | — | — |
| « » » Naţională | — | — |
| Aurŭ | 14.% | — |
| Bancnote austriace contra aurŭ | — | — |

### Cursulu pieţei Braşovŭ

din 6 Maiu st. n. 1885.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.74 | Vênd. | 8.76 |
| Argint românesc | » | 8.65 | » | 8.70 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.80 | » | 9.84 |
| Lire turcescĭ | » | 11.15 | » | 11.20 |
| Imperialĭ | » | 10.10 | » | 10.15 |
| Galbenĭ | » | 5.80 | » | 5.86 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | » | 100.50 | » | 101.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 121.— | » | 122.— |
| Discontulŭ | » | 7—10 % pe anŭ. | | |

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Sz. 1372—1885 számhoz.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Pap Miklós ó-toháni lakos végrehajtatónak Botezán Toma alui Toma ó-toháni lakós végrehajtást szenvedő elleni 28 frt. 72 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén levő, az ó-toháni 479 sz. tjkben A + 690, 691, 1239, 3974, 3335-a, 3335-b, 3336-a, 3336-b, 3317, 3807, 3808, 4760, 4761, 5961, 5962, 5963, s 5964 6026/2, 6444/1, 6947/1, 8081, 8082, h. r. sz. részletekre az árverést 1396 frt.— krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885 évi május hó 8-ik napján d. e. 9 órakor Ó-Tohán község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 évi 60. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó 1885 évi febr. hó 21-ik napján.

**A brassói kir. törvényszék mint telekkőnyvi hatóságnál.**



## Publicaţiune!

Prin care se face cunoscutŭ, că în comuna Bacsfal (Săcele) se află de vênḑare oi 500 de prăsilă, — dela 10—18 Maiu a. c. trecute graniţa României. —

Informaţiunĭ esacte se vorŭ cere dela preotulŭ din locŭ Toma Frateşŭ.

2—3

# Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ accelerat | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | 7.15 | — | — | — |
| **Predealŭ** | 1.09 | — | — | 9.50 |
| Timişŭ | 1.33 | — | — | 10.15 |
| **Braşovŭ** ( | 2.06 | — | — | 10.50 |
| ( | 2.16 | 6.30 | 5.45 | |
| Feldióra | 2.44 | 7.09 | 6.28 | |
| Apatia | 3.03 | 7.41 | 7.07 | |
| Agostonfalva | 3.18 | 8.09 | 7.42 | |
| Homorodŭ | 3.51 | 8.53 | 8.51 | |
| Haşfaleu | 4.51 | 10.18 | 10.52 | |
| **Sighişóra** | 5.11 | 10.55 | 11.56 | |
| Elisabetopole | 5.39 | 11.36 | 12.43 | |
| Mediaşŭ | 6.00 | 12.11 | 1.23 | |
| **Copşa mică** | 6.29 | 12.35 | 2.07 | |
| Micăsasa | — | 12.54 | 2.27 | |
| Blaşiu | 7.02 | 1.29 | 3.06 | |
| Crăciunelŭ | — | 1.45 | 3.22 | |
| **Teiuşŭ** | 7.38 | 2.26 | 4.15 | |
| Aiudŭ | 7.55 | 2.48 | 4.44 | |
| Vinţulŭ de susŭ | — | 3.12 | 5.10 | |
| Uióra | — | 3.19 | 5.19 | |
| Cucerdea | 8.24 | 3.36 | 5.47 | |
| Ghirisŭ | 8.48 | 4.10 | 6.38 | |
| Apahida | — | 5.39 | 8.51 | |
| **Clusiu** ( | 10.08 | 5.59 | 9.18 | |
| ( | 10.18 | 6.28 | 8.00 | |
| Nedeşdu | — | 6.54 | 8.34 | |
| Ghirbĕu | — | 7.10 | 8.59 | |
| Aghirişŭ | — | 7.25 | 9.35 | |
| Stana | — | 7.49 | 10.16 | |
| Huiedinŭ | 11.33 | 8.11 | 11.04 | |
| Ciucia | 12.06 | 8.52 | 12.17 | |
| Bucia | — | 9.11 | 12.47 | |
| Bratca | — | 9.29 | 1.21 | |
| Rév | 12.25 | 9.52 | 2.05 | |
| Mezö-Telegd | 1.11 | 10.27 | 3.08 | |
| Fugyi-Vásárhely | — | 10.46 | 3.39 | |
| Várad-Velinţe | — | 10.56 | 3.55 | |
| **Oradia-mare** ( | 1.49 | 11.04 | 4.06 | |
| ( | 1.54 | 11.14 | 7.30 | |
| **P. Ladány** | 3.14 | 1.47 | 11.05 | |
| **Szolnok** | 5.10 | 4.40 | 2.37 | |
| **Buda-pesta** | 7.30 | 7.44 | 6.40 | |
| Viena | 2.00 | 6.20 | 2.00 | |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ accelerat | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Viena | 8.25 | 8.35 | 3.30 | 8.00 |
| **Budapesta** | 8.00 | 6.55 | 9.45 | 2.47 |
| Szolnok | 11.24 | 10.55 | 12.18 | 6.36 |
| P. Ladány | 2.01 | 2.04 | 1.59 | 10.09 |
| **Oradea mare** ( | 4.11 | 5.13 | 3.20 | |
| ( | 4.21 | 9.37 | 3.25 | |
| Várad-Velencze | 4.29 | 9.45 | — | |
| Fugyi-Vásárhely | 4.40 | 9.59 | — | |
| Mezö-Telegd | 5.02 | 10.28 | 3.56 | |
| Rév | 5.46 | 11.41 | 4.31 | |
| Bratca | 6.09 | 12.15 | — | |
| Bucia | 6.28 | 12.48 | — | |
| Ciucia | 6.52 | 1.48 | 5.28 | |
| Huiedin | 7.32 | 3.21 | 6.01 | |
| Stana | 7.51 | 3.54 | — | |
| Aghiriş | 8.12 | 4.34 | — | |
| Ghirbĕu | 8.24 | 4.52 | — | |
| Nedeşdu | 8.38 | 5.11 | — | |
| **Clusiu** ( | 8.57 | 5.40 | 7.08 | |
| ( | 9.23 | 6.00 | 7.18 | |
| Apahida | 9.50 | 6.29 | — | |
| Ghiriş | 11.15 | 8.14 | 8.29 | |
| Cucerdea | 12.04 | 9.49 | 8.53 | |
| Uióra | 12.12 | 9.58 | — | |
| Vinţulŭ de susŭ | 12.19 | 10.07 | — | |
| Aiudŭ | 12.45 | 10.42 | 9.17 | |
| **Teiuşŭ** | 1.15 | 11.32 | 9.40 | |
| Crăciunelŭ | 1.44 | 12.03 | — | |
| Blaşŭ | 2.00 | 12.24 | 10.12 | |
| Micăsasa | 2.34 | 12.43 | — | |
| **Copşa mică** | 2.52 | 1.22 | 10.45 | |
| Mediaşŭ | 3.27 | 2.24 | 11.07 | |
| Elisabetopole | 4.01 | 3.06 | 11.29 | |
| **Sigişóra** | 4.50 | 4.17 | 12.15 | |
| Haşfaleu | 5.08 | 4.51 | 12.30 | |
| Homorod | 6.47 | 7.07 | 1.32 | |
| Agostonfalva | 7.36 | 8.10 | 2.04 | |
| Apatia | 8.09 | 8.46 | 2.24 | |
| Feldióra | 8.41 | 9.20 | 2.44 | |
| **Braşovŭ** ( | 9.20 | 10.15 | 3.15 | |
| ( | — | 6.00 | 3.20 | |
| Timişŭ | — | 6.57 | 4.03 | |
| **Predealŭ** | — | 7.32 | 4.28 | |
| Bucurescĭ | — | — | 10.25 | |

### Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| **Teiuşŭ** | 2.39 | 9.50 | 8.20 |
| **Alba-Iulia** | 3.40 | 10.42 | 9.10 |
| Vinţulŭ de josŭ | 4.04 | 11.09 | |
| Şibotŭ | 4.35 | 11.43 | |
| Orăştia | 5.02 | 12.13 | |
| **Simeria** (Piski) | 5.44 | 1.22 | |
| Deva | 6.05 | 1.48 | |
| Branicĭca | 6.34 | 2.21 | |
| Ilia | 7.01 | 2.54 | |
| Gurasada | 7.15 | 3.09 | |
| Zam | 7.49 | 3.48 | |
| Soborşin | 8.32 | 4.37 | |
| Bĕrzova | 9.19 | 5.30 | |
| Conopŭ | 9.40 | 5.58 | |
| Radna-Lipova | 10.16 | 6.38 | 8.24 |
| Paulişŭ | 10.32 | 6.56 | 8.41 |
| Gyorok | 10.48 | 7.15 | 9.01 |
| Glogovaţŭ | 11.17 | 7.48 | 9.30 |
| **Aradŭ** ( | 12.32 | 8.05 | 9.45 |
| ( | 12.00 | 8.45 | 6.10 |
| Szolnok | 4.09 | 2.10 | 7.27 |
| **Budapesta** | 7.44 | 6.40 | — |
| Viena | 6.20 | — | — |

### Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|
| Viena | 8.25 | 8.35 |
| **Budapesta** | 8.00 | 6.55 |
| **Szolnok** | 11.14 | 12.28 |
| **Aradŭ** ( | 3.35 | 5.30 |
| ( | 4.00 | 6.20 |
| Glogovaţŭ | 4.16 | 6.39 |
| Gyorok | 4.47 | 7.19 |
| Paulişŭ | 5.02 | 7.39 |
| Radna-Lipova | 5.25 | 8.11 |
| Conopŭ | 5.57 | 8.49 |
| Bĕrzova | 6.18 | 9.18 |
| Soborşin | 7.11 | 10.27 |
| Zam | 7.48 | 11.18 |
| Gurasada | 8.22 | 11.57 |
| Ilia | 8.40 | 12.27 |
| Branicĭca | 9.02 | 12.57 |
| Deva | 9.32 | 1.45 |
| Simeria (Piski) | 10.12 | 2.58 |
| Orăştiă | 10.47 | 3.46 |
| Şibotŭ | 11.14 | 4.20 |
| Vinţulŭ de josŭ | 11.46 | 5.06 |
| Alba-Iulia | 12.21 | 6.15 |
| **Teiuşŭ** | 12.53 | 7.00 |

### Aradŭ-Timişóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|
| **Aradŭ** | 6.00 | 12.30 |
| Aradulŭ nou | 6.26 | 12.54 |
| Németh-Ságh | 6.51 | 1.19 |
| Vinga | 7.28 | 1.50 |
| Orczifalva | 7.49 | 2.12 |
| Merczifalva | 8.09 | 2.30 |
| **Timişóra** | 8.58 | 3.15 |

### Simeria (Piski) Petroşeni

| | Trenŭ omnibus |
|---|---|
| **Simeria** | 3.08 |
| Streiu | 3.45 |
| Haţegŭ | 4.33 |
| Pui | 5.19 |
| Crivadia | 6.05 |
| Baniţa | 6.43 |
| **Petroşenĭ** | 7.00 |

### Timişóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|
| **Timişóra** | 12.25 | 5.00 |
| Merczifalva | 1.16 | 5.56 |
| Orczifalva | 1.34 | 6.16 |
| Vinga | 2.04 | 6.50 |
| Németh-Ságh | 2.25 | 7.11 |
| Aradulŭ nou | 2.54 | 7.44 |
| **Aradŭ** | 3.10 | 8.00 |

### Petroşeni—Simeria (Piski)

| | Trenŭ omnibus |
|---|---|
| **Petroşenĭ** | 8.56 |
| Baniţa | 9.37 |
| Crivadia | 10.09 |
| Pui | 10.48 |
| Haţegŭ | 11.26 |
| Streiu | 12.06 |
| **Simeria** | 12.37 |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.